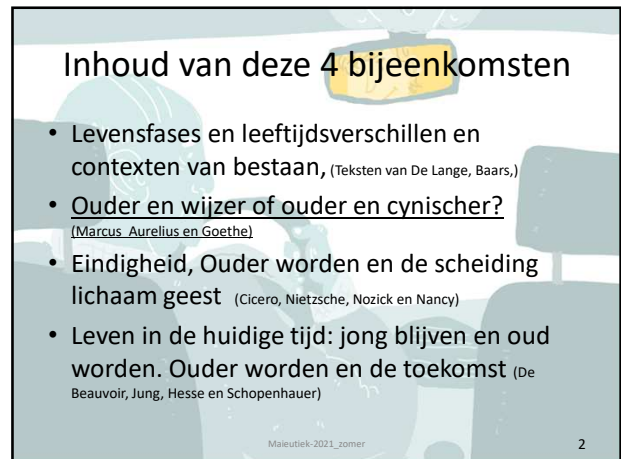
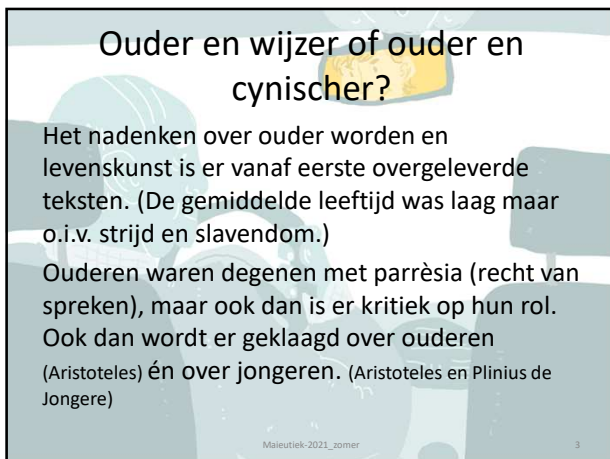

1

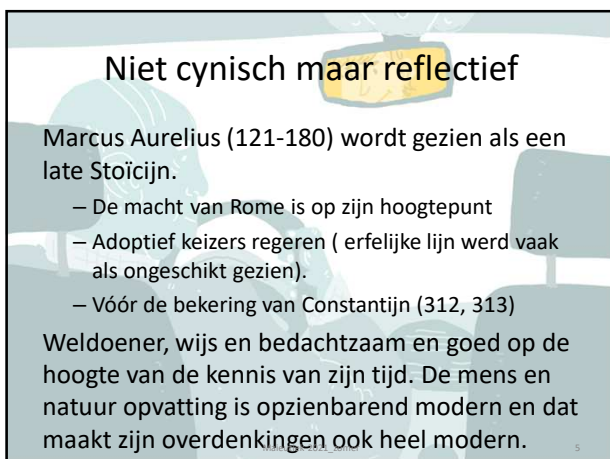
2

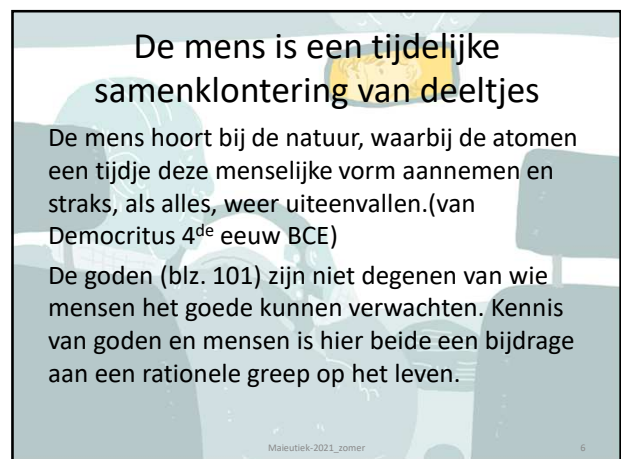
3

4

5

6

Denken in termen van een doel en een bedoeling

Plato en Aristoteles gaan (i.t.t. Democritus) beiden uit van een doel en een bedoeling met de mensen. Dat doel ligt echter niet in het hier en nu, maar in een toekomst en staat los van de natuur. (de ideeënwereld, de onbewogen beweging) Dit denken werd in het Christendom opgenomen. Voor het denken over onszelf als eindige wezens in het ondermaanse heeft dit een enorme impact.

Maieutiek-2021_zomer

7

7

Goethe op de grens tussen twee wereldbeelden

Hoort bij Romantiek en de Verlichting. Is Lutheraans opgevoed, geïnspireerd door Kant en Spinoza. Is voorbeeld van de *Sturm und Drang* in Duitsland (het (jonge) genie centraal, tussen 1767 en 1785)

Eenzijds Bildung en sterke moraal, anderzijds pragmatisch, politiek en vooral kritisch op het idee van het eeuwige leven. Het gaat om leven in het hier en nu, naar je natuur.

Maieutiek-2021_zomer

8

8

God is dood

Als Nietzsche schrijft (eind 19de eeuw) dat God dood is en wij zijn moordenaars. Hij beschrijft het einde van een lang tijdperk waarin de meeste mensen uitgingen van:

- een doel (telos)
- én dus een zin van het leven
- en een eeuwigheid daarna.

(n.b. Binnen dat idee zijn er veel verschillen, maar dit is wat ze gemeenschappelijk hebben)

Maieutiek-2021_zomer

9

9

Zingeving en levenskunst

De kritische generatie heeft zijn heilige huisje verbrand, maar moet nu leven met de gevolgen.

Hoe kom je aan zingeving als alles wat ooit vanzelfsprekend was door die kritiek uit zijn vanzelfsprekendheid is losgerukt?

Als je geen zin hebt, moet je maar zin maken!
René Gude (1957-2015) Humeurmanagement

Maieutiek-2021_zomer

10

10

Zin hebben of zin maken en ouder worden

- Leven als leerschool
- Leven als voorbereiding

Zingevend; ouder worden is wijzer of beter worden of dichter bij het doel komen.

- Leven als toevalligheid
- Leven als fundamenteel eindig

Geen gegeven zin; óf ouder worden zien als leven in falend materiaal óf (Gude) zin maken.
Hoe ziet dat er dan uit?

Maieutiek-2021_zomer

11

11

Moderne variaties van zingeving krijgen vorm

- Bijdrage in het hier en nu,
- Nalaten aan toekomstige wereld,
- Stoicijs of epicuristisch leven,
- Levinas; het samenleven als primaat,
- Jaspers; transcendentie,
- Nieuw materialisme of vitalisme waarbij wij deel zijn van de natuur in beweging,
-

Maieutiek-2021_zomer

12

12